

Retaule de les santes Justa i Rufina

Lliçà d'Amunt

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Museu Diocesà de Barcelona. Plaça de la Catedral. Barcelona.
A la capella de les santes Justa i Rufina hi ha una reproducció situada en una capella lateral.

Coordenades:

Latitud: 41.625612256007
Longitud: 2.2481415838927
UTM Est (X): 437369
UTM Nord (Y): 4608482

Classificació

Número de fitxa 08107 - 61
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Medieval Gòtic
Segle XV
Autoria de l'element: Taller dels Vergós
Estat de conservació Bo
Protecció Física
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Religios
Titularitat Privada accessible
Titular: Bisbat de Terrassa

Fitxes associades:

[Capella de Santa Justa i Santa Rufina](#)

Autoria de la fitxa Daniel Sancho París (Stoa, propostes culturals i turístiques SL)
Data de registre de la fitxa: dc., 31/07/2024 - 16:54

Descripció

El retaule de les santes Justa i Rufina, obra del taller dels Vergós, data de finals del segle XV, fet en pintura al tremp sobre fusta i està conservat al Museu Diocesà de Barcelona. Les mides del retaule són 215 cm x 200 cm.

El retaule consta de tres carrers i una predel·la.

El carrer de l'esquerra, al quadre superior, es representa, segons Josep Gudiol i Santiago Alcolea, un miracle no identificat. Rosa Alcoy va escriure que es tractava d'un miracle que les santes, que anaven de camí des de Sevilla fins a Roma i en un indret prop de Prats de Molló, van separar el vi de l'aigua, perquè els van oferir un vi barrejat i, per tant, de baixa qualitat. El quadre inferior representa a Justa i Rufina com a terrissaires. Amb motiu de les festes d'Adonis, es van negar a lliurar uns recipients per a les flors i, a més, van destruir, l'escultura pagana mitjançant l'acció d'un àngel, que podria ser l'arcàngel Miquel.

En el carrer central es representa a les santes Justa i Rufina a l'interior d'una estança amb un paisatge visible a través d'una galeria, amb els capitells pintats de vermell. Al damunt, hi ha l'escena de la Crucifixió.

En el carrer de la dreta, en el quadre superior, està representat el primer martiri de Justa i Rufina, que foren penjades en creus de sant Andreu. En el quadre inferior hi ha el segon martiri, que les portà a la mort, de camí a Sierra Morena, acompanyades per Diogenà.

A la predel·la es representa a sant Miquel arcàngel, un sant bisbe, el Crist de la Pietat envoltat dels objectes de la Passió, sant Antoni i sant Sebastià.

Història

El retaule de les santes Justa i Rufina estava situat a l'altar major de l'església, obra del Taller dels Vergós, datat de finals del segle XV. Està dipositat al Museu Diocesà de Barcelona (MDB).

Els Vergós era una família de pintors de Barcelona, que treballaren entre els segles XV i XVI. El primer membre de la nissaga va ser Francesc Vergós (I), amb taller a partir de l'any 1407; Jaume Vergós, germà de l'anterior, se'l coneix per ser pintor de cortines i draps funeraris; Francesc Vergós (II) era nebot de Francesc Vergós (I); Jaume Vergós (II) era fill de Jaume Vergós (I); Rafael i Pau Vergós, fills de Jaume Vergós (II). Van estar vinculats de manera molt estreta amb Jaume Huguet.

D'entre les obres de la família Vergós en destaquen les següents:

- Retaule de la Santa Creu, obra de Francesc Vergós II, per a la capella de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona, de l'any 1443.
- Gonfanons de la confraria del Sant Esperit de Cervera, obra de Jaume Vergós II, de l'any 1476.
- Retaule de Sant Esteve protomàrtir, de Granollers, obra de Rafael Vergós, inacabat per defunció l'any 1500.
- Portes de l'orgue de l'església de Santa Maria del Mar, obra de Rafael Vergós, sense data, pintat amb Pere Alemany.
- Retaule de la Transfiguració de la catedral de Tortosa, obra de Rafael Vergós, de l'any 1498, pintat amb Pere Alemany.

Justa i Rufina van ser dues germanes, de Sevilla, nascudes en els anys 268 i 270 dC. La festivitat se celebra el 17 de juliol, segons la tradició medieval hispànica, però també pot tenir lloc el 19. Terrissaires de professió, van ser martiritzades i assassinades l'any 287. Un cop a l'any, amb motiu de la festa dedicada a Venus, es recordava la mort d'Adonis. Per això, es demanava per les cases de Sevilla una aportació per sufragar les despeses de la festa. Justa i Rufina es van negar a fer aportacions de cap mena, ni monetàries i ni en espècies. És més, van trencar l'escultura de la deessa Venus. Aleshores, el prefecte de Sevilla, Diogenà, va empresonar-les i els prometé la llibertat a canvi de renunciar al cristianisme i, d'aquesta manera, evitar el martiri. Elles es negaren a renunciar a la seva fe i van ser martiritzades en dues ocasions. El darrer martiri va consistir a caminar descalces fins a arribar a Sierra Morena, però en sobreviure, les empresonaren. Justa va morir primer i el seu cos va ser llançat a un pou, recuperat després pel bisbe Sabí. Rufina va morir degollada i el seu cos va ser cremat.

Bibliografia

AADD (1989). *Millenium. Història i Art de l'Església Catalana*. Generalitat de Catalunya.

